

КОДЕКС НА ЕВРОПЕЙСКАТА СТАТИСТИЧЕСКА ПРАКТИКА

ЗА НАЦИОНАЛНИТЕ
И ОБЩНОСТНИТЕ
СТАТИСТИЧЕСКИ ОРГАНИ

приет от
Комитета на Европейската статистическа система
на 28 септември 2011 г.

ЕВРОПЕЙСКА
СТАТИСТИЧЕСКА
СИСТЕМА

Преамбул

Визия на Европейската статистическа система (1)

„Европейската статистическа система ще бъде световен лидер в статистическите информационни услуги и най-важният източник на информация за Европейския съюз и неговите държави-членки. Въз основа на научни принципи и методи Европейската статистическа система ще предлага и непрекъснато ще усъвършенства програмата за хармонизирана европейска статистика, която представлява важна основа за демократичните процеси и напредъка на обществото.“

Мисия на Европейската статистическа система

„Ние предоставяме на Европейския съюз, на света и на обществеността независима висококачествена информация за икономиката и обществото на европейско, национално и регионално равнище, като осигуряваме общодостъпна информация за целите на вземането на решения, за научни изследвания и обсъждания.“

За осъществяването на тази мисия и визия членовете на Европейската статистическа система се стремят към съвместно сътрудничество и непрекъснато взаимодействие с ползвателите в съответствие с принципите на Кодекса на европейската статистическа практика и общите принципи за управление на качеството, включително ангажираност на ръководството, партньорство, удовлетвореност на персонала и непрекъснато усъвършенстване, както и интеграция и хармонизация.

Кодекс на европейската статистическа практика

Кодексът на европейската статистическа практика се основава на 15 принципа, обхващащи институционалната среда, процесите на изготвяне на статистика и статистическите продукти. При прегледа на прилагането на Кодекса като ориентир се използва набор от показатели за добра практика за всеки от принципите. Критериите за качество на европейската статистика са определени в основния законодателен акт в областта на статистиката (2).

Статистическите органи (3), включващи Комисията (Евростат), националните статистически институти и другите национални органи, отговарящи за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика (4), заедно с правителствата, министерствата и Европейския съвет, се задължават да спазват Кодекса.

Принципите на Кодекса на европейската статистическа практика, заедно с общите принципи за управление на качеството, представляват обща рамка за качество на Европейската статистическа система.

(1) Регламент (ЕО) № 223/2009, член 4

(2) Регламент (ЕО) № 223/2009, член 12

(3) Регламент (ЕО) № 223/2009, членове 4 и 5

(4) Регламент (ЕО) № 223/2009, член 1. В Кодекса на европейската статистическа практика „други национални органи, отговарящи за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика“ се наричат „други органи на статистиката“.

Институционална среда

Институционалните и организационните фактори оказват съществено влияние върху ефективността и надеждността на статистическия орган, който разработва, изготвя и разпространява европейска статистика. Съответните аспекти са професионална независимост, мандат за събиране на данни, адекватност на ресурсите, ангажимент за осигуряване на качество, статистическа поверителност, безпристрастност и обективност.

ПРИНЦИП

1

ПРОФЕСИОНАЛНА НЕЗАВИСИМОСТ

Професионалната независимост на статистическите органи от други политически, регулаторни или административни служби и органи, както и от частния сектор гарантира надеждността на европейската статистика.

ПОКАЗАТЕЛИ

- 1.1: Независимостта на националните статистически институти и на Евростат от политическа и друга външна намеса при разработването, изготвянето и разпространението на статистическа информация е уредена със закон и е гарантирана за другите органи на статистиката.
- 1.2: Ръководителите на националните статистически институти и на Евростат и, когато е приложимо, ръководителите на другите органи на статистиката са на достатъчно високо ниво в йерархията, за да се гарантира достъп на най-високо равнище до политическите органи и структурите на публичната администрация. Те притежават най-високи професионални качества.
- 1.3: Ръководителите на националните статистически институти и на Евростат и, когато е приложимо, ръководителите на другите органи на статистиката отговарят за това да бъде гарантирано, че разработването, изготвянето и разпространението на статистическите данни се осъществява по независим начин.
- 1.4: Единствено ръководителите на националните статистически институти и на Евростат и, когато е приложимо, ръководителите на други органи на статистиката отговарят за вземането на решения относно статистическите методи, стандарти и процедури, както и относно съдържанието и момента на оповестяване на статистически данни.
- 1.5: Статистическите работни програми се публикуват, а постигнатият напредък се описва в доклади на определен период.
- 1.6: Оповестяваната статистическа информация се разграничава ясно и се обявява отделно от политически изявления и изявления в областта на политиките.
- 1.7: Националният статистически институт и Евростат, и когато е приложимо, други органи на статистиката правят публични коментари по статистически въпроси, включително във връзка с критики и злоупотреби със статистически данни, доколкото това се счита за уместно.
- 1.8: Назначаването на ръководителите на националните статистически институти и на Евростат и, когато е приложимо, на ръководителите на другите органи на статистиката се основава единствено на професионалната компетентност. Основанията, поради които може да бъде прекратено заемането на длъжност, са установени в нормативна уредба. Основанията не могат да бъдат такива, които накърняват професионалната или научната независимост.

ПРИНЦИП

2

МАНДАТ ЗА СЪБИРАНЕ НА ДАННИ

Статистическите органи имат ясен законен мандат да събират информация за целите на европейската статистика. Администрациите, предприятията и домакинствата, както и широката общественост могат да бъдат задължени по закон да позволят достъп до данни или да предоставят данни за целите на европейската статистика по искане на статистическите органи.

ПОКАЗАТЕЛИ

- 2.1: Мандатът на статистическите органи да събират информация за разработване, изготвяне и разпространение на европейска статистика, е уреден със закон.
- 2.2: По закон на статистическите органи се позволява да използват административни данни за статистически цели.
- 2.3: Въз основа на нормативен акт статистическите органи могат да изискат задължително участие в статистически изследвания.

ПРИНЦИП

3

АДЕКВАТНОСТ НА РЕСУРСИТЕ

Ресурсите, с които статистическите органи разполагат, са достатъчни за изпълнение на изискванията за европейска статистика.

ПОКАЗАТЕЛИ

- 3.1: Налични са съответните човешки, финансови и компютърни ресурси, достатъчни по количество и качество, за да се удовлетворят текущите потребности от статистическа информация.
- 3.2: Обхватът, детайлността и разходите за статистика са съизмерими с потребностите.
- 3.3: Съществуват процедури за оценка и обосновка на търсенето на нови статистически данни спрямо разходите.
- 3.4: Съществуват процедури, чрез които се оценява дали всички изготвяни статистически данни продължават да са необходими и се проверява дали дадена статистика може да се прекрати или съкрати с цел освобождаване на ресурси.

ПРИНЦИП

4

АНГАЖИМЕНТ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВО

Статистическите органи са ангажирани по отношение на качеството. Те систематично и редовно определят силните и слабите страни, с цел непрекъснато усъвършенстване на качеството на процесите и продуктите.

ПОКАЗАТЕЛИ

- 4.1: Политиката за качеството е определена и е на разположение на обществеността. Налични са организационна структура и инструменти за работа по управление на качеството.
- 4.2: Съществуват процедури за планиране и наблюдение на качеството на процеса на изготвяне на статистика.
- 4.3: Качеството на продуктите редовно се наблюдава, оценява се от гледна точка на възможно балансиране между отделните компоненти на качеството, и се докладва съгласно критериите за качество на европейската статистика.
- 4.4: Извършва се редовен и всеобхватен преглед на основните статистически резултати, като се използват и външни експерти, когато е целесъобразно.

ПРИНЦИП

5

СТАТИСТИЧЕСКА ПОВЕРИТЕЛНОСТ

Абсолютно са гарантирани личната неприкосновеност на субектите, които предоставят данни (домакинства, предприятия, администрации и други респонденти), поверителността на информацията, която те предоставят, и използването на информацията единствено за статистически цели.

ПОКАЗАТЕЛИ

- 5.1: Статистическата поверителност е гарантирана по закон.
- 5.2: Персоналът подписва декларация за поверителност при назначаване.
- 5.3: За всички преднамерени нарушения на статистическата поверителност се определят санкции.
- 5.4: На персонала се предоставят насоки и инструкции относно спазването на статистическата поверителност в процеса на изготвяне и разпространение на статистическа информация. Политиката за статистическата поверителност се оповестява пред обществеността.
- 5.5: Съществуват физически, технологични и организационни разпоредби за защита на сигурността и целостта на статистическите бази данни.
- 5.6: Прилагат се стриктни процедури при достъп на външни ползватели до статистически микроданни за научноизследователски цели.

Статистическите органи разработват, изготвят и разпространяват европейска статистика при зачитане на научната независимост и по обективен, професионален и прозрачен начин, при който всички ползватели са равнопоставени.

ПОКАЗАТЕЛИ

- 6.1: Статистическите данни се изготвят обективно, съобразно статистическите норми.
- 6.2: Изборът на източници и статистически методи, както и решенията за разпространение на статистическите данни са съобразени със статистическите норми.
- 6.3: Грешките, открити в публикувани статистически данни, се коригират възможно най-бързо и се оповестяват.
- 6.4: Информацията относно използваните методи и процедури е публично достъпна.
- 6.5: Датите и часовете за оповестяване на статистическите данни се обявяват предварително.
- 6.6: Всяко съществено преработване или изменение на методологиите се обявява предварително.
- 6.7: Всички ползватели имат равен достъп до оповестените статистически данни по едно и също време. Всеки привилегирован достъп на външен ползвател преди публикуването на статистическите данни е ограничен, контролиран и оповестен. В случай на изтичане на информация се преразглежда организацията за достъп до статистически данни преди тяхното публикуване, с цел да се гарантира непристрастност.
- 6.8: Статистическите съобщения и изявления, които се правят на пресконференции, са обективни и непристрастни.

Статистически процеси

Статистическите органи съблюдават стриктно европейските и другите международни стандарти, насоки и добри практики в процеса на организиране, събиране, обработване и разпространение на европейска статистика. Надеждността на статистиката се подобрява чрез създаване на репутация за добро управление и ефективност. Съответните аспекти са обоснована методология, подходящи статистически процедури, умерена тежест за респондентите и разходна ефективност.

Обоснованата методология предопределя качеството на статистиката. Това изисква подходящи инструменти, процедури и експертен опит.

ПОКАЗАТЕЛИ

- 7.1: Цялостната методологична рамка, използвана за европейската статистика, е съобразена с европейските и другите международни стандарти, насоки и добри практики.
- 7.2: Съществуват процедури, с които се гарантира, че стандартните понятия, дефиниции и класификации се прилагат последователно и повсеместно от органите на статистиката.
- 7.3: Бизнес регистърът и рамката за провеждане на проучвания сред населението се оценяват редовно и при необходимост се коригират, с цел да се осигури високо качество.
- 7.4: Съществува съгласуваност между националните системи за класификации и съответните европейски системи.
- 7.5: Назначават се лица, завършили съответните академични дисциплини.
- 7.6: Статистическите органи следват политика на продължаващо професионално обучение на своя персонал.
- 7.7: Организира се сътрудничество с научната общност, с цел подобряване на методологията, ефективността на прилаганите методи и популяризиране на по-добри средства, когато това е възможно.

ПРИНЦИП

8

ПОДХОДЯЩИ СТАТИСТИЧЕСКИ ПРОЦЕДУРИ

Подходящите статистически процедури, прилагани от събирането на данните до валидирането на данните, са в основата на качеството на статистиката.

ПОКАЗАТЕЛИ

8.1: Когато европейската статистика е изготвена въз основа на административни данни, дефинициите и понятията, използвани за административни цели, се доближават достатъчно до тези, които се изискват за статистически цели.

8.2: При статистическите изследвания, въпросниците се тестват систематично преди събирането на данните.

8.3: Проектирането на изследванията, подборът на извадките и методите за оценка са добре обосновани и редовно се ревизират според изискванията.

8.4: Събирането на данни, въвеждането на данни и кодирането им редовно се наблюдават и се ревизират според изискванията.

8.5: При редактиране и импутация се използват подходящи методи, които редовно се ревизират или актуализират според изискванията.

8.6: Ревизиите се извършват съгласно стандартни, утвърдени и прозрачни процедури.

8.7: Статистическите органи участват в проектирането на административните данни, с цел административните данни да бъдат подходящи за статистически цели.

8.8: Сключват се споразумения с притежателите на административни данни, в които се установява общият ангажимент за използване на тези данни за статистически цели.

8.9: Статистическите органи си сътрудничат с притежателите на административни данни, с цел осигуряване на качество на данните.

ПРИНЦИП

9

УМЕРЕНА ТЕЖЕСТ ЗА РЕСПОНДЕНТИТЕ

Тежестта при отчитане е пропорционална на нуждите на ползвателите и не е прекомерна по отношение на респондентите. Статистическите органи наблюдават тежестта за респондентите и определят цели за нейното намаляване във времето.

ПОКАЗАТЕЛИ

9.1: Обхватът и детайлността на изискваната европейска статистика се ограничават до това, което е абсолютно необходимо.

9.2: Тежестта за респондентите се разпределя по възможно най-добрия начин сред наблюдаваните съвкупности.

9.3: Информацията, която се изисква от предприятията, е леснодостъпна от счетоводните отчети, а когато е възможно се използват електронни средства, за да се улесни предоставянето ѝ.

9.4: При възможност се използват административни източници, за да се избегне дублиране на исканата информация.

9.5: Прилага се обмен на данни между органите на статистиката, за да се избегне дублиране на наблюдения.

9.6: Статистическите органи насърчават мерки, които позволяват да се свързват източниците на данни, с цел намаляване на тежестта на респондентите.

ПРИНЦИП

10

РАЗХОДНА ЕФЕКТИВНОСТ

Ресурсите се използват ефективно.

ПОКАЗАТЕЛИ

10.1: Използването на ресурсите от страна на статистическия орган се наблюдава посредством вътрешни и независими външни мерки.

10.2: Оптимизира се производствения потенциал на информационните и комуникационните технологии, използван при събирането, обработването и разпространението на данни.

10.3: Полагат се активни усилия за подобряване на статистическия потенциал на административните данни и за ограничаване на преките наблюдения.

10.4: Статистическите органи насърчават и прилагат стандартизирани решения, които увеличават ефективността и ефикасността.

Статистически продукти

Наличните статистически данни удовлетворяват нуждите на ползвателите. Статистическите данни отговарят на европейските стандарти за качество и служат за нуждите на европейските институции, правителствата, научноизследователските институти, предприятията и широката общественост. Съответните аспекти са степента, в която статистическата информация е относима, точна и надеждна, актуална, съгласувана и съпоставима по региони и държави, както и леснодостъпна за всички ползватели.

ПРИНЦИП

11

ОТНОСИМОСТ

Европейската статистика удовлетворява нуждите на ползвателите.

ПОКАЗАТЕЛИ

11.1: Внедрени са процеси за консултиране на ползвателите, за наблюдение на относимостта и полезността на съществуващата статистическа информация при удовлетворяване на нуждите на ползвателите, както и за разглеждане на новопоявили се потребности и приоритети.

11.2: Приоритетните потребности се удовлетворяват и отразяват в работната програма.

11.3: Степента на удовлетвореност на ползвателите се наблюдава редовно, като систематично се предприемат последващи действия.

ПРИНЦИП

12

ТОЧНОСТ И НАДЕЖНОСТ

Европейската статистика отразява действителността точно и надеждно.

ПОКАЗАТЕЛИ

12.1: Първичните данни, междинните резултати и статистическите данни се оценяват и валидират редовно.

12.2: Извадковите и неизвадковите грешки се измерват и систематично се документират в съответствие с европейските стандарти.

12.3: Ревизиите се анализират редовно, с цел усъвършенстване на статистическите процеси.

ПРИНЦИП

13

АКТУАЛНОСТ И НАВРЕМЕННОСТ

Европейската статистика се оповестява навреме и така, че да бъде актуална.

ПОКАЗАТЕЛИ

13.1: Актуалността отговаря на европейските и на другите международни стандарти за оповестяване.

13.2: Публично е обявен стандартен час за оповестяване на статистическата информация.

13.3: Периодичността на статистическата информация е съобразена във възможно най-голяма степен с изискванията на ползвателите.

13.4: Отклоненията от графика за разпространение се публикуват предварително, като се дава обяснение и се определя нова дата за оповестяване.

13.5: Предварителни резултати с приемлива обща точност могат да се оповестяват, когато това се счита за уместно.

Европейската статистика е вътрешно съгласувана, съгласувана във времето и съпоставима между отделните региони и държави; възможно е да се комбинират и използват свързани данни от различни източници.

ПОКАЗАТЕЛИ

14.1: Статистическите данни са вътрешно съгласувани и последователни (т.е. спазени са аритметичните и счетоводните тъждества).

14.2: Статистическите данни са съпоставими за приемлив период от време.

14.3: Статистическите данни се съставят въз основа на общи стандарти по отношение на обхват, дефиниции, единици и класификации в различните изследвания и източници.

14.4: Статистическите данни от различни източници и с различна периодичност се сравняват и уеднаквяват.

14.5: Съпоставимостта на данните между държавите се гарантира в рамките на Европейската статистическа система чрез периодичен обмен между Европейската статистическа система и другите статистически системи. Методологичните проучвания се извършват в тясно сътрудничество между държавите-членки и Евростат.

Европейската статистика се представя в ясна и разбираема форма, оповестява се по подходящ и удобен начин, налична и достъпна е на безпристрастна основа и е подкрепена с метаданни и насоки.

ПОКАЗАТЕЛИ

15.1: Статистическите данни и съответните метаданни се представят и архивират във вид, който улеснява точната интерпретация и съдържателните сравнения.

15.2: При разпространение на информацията се използват съвременни информационни и комуникационни технологии и, ако е целесъобразно, традиционни печатни издания.

15.3: При възможност се предоставят специално разработени анализи и обществеността се уведомява за това.

15.4: Достъпът до микроданни се позволява за научноизследователски цели и подлежи на специфични правила или процедури.

15.5: Метаданните се документират според стандартизирани системи за метаданни.

15.6: Ползвателите се информират за методологията на статистическите процеси, включително за използването на административни данни.

15.7: Ползвателите се информират за качеството на статистическите продукти от гледна точка на критериите за качество на европейската статистика.

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО КОДЕКСА НА ЕВРОПЕЙСКАТА СТАТИСТИЧЕСКА ПРАКТИКА

<http://ec.europa.eu/eurostat/quality> – E-Mail: ESTAT-QUALITY@ec.europa.eu

■ Служба за публикации